

Il·lustració: Guillem Cifré

s amb i sense el e Roda de Ter

Miquel Martí i Pol va viure sempre al poble on va néixer el 1929, Roda de Ter. Aquí va estudiar fins que als catorze anys va entrar a treballar al despatx d'una fàbrica. Hi treballaria fins al 1973, quan una esclerosi múltiple el va obligar a abandonar la feina. Encara que aquesta malaltia li va fer assolir una potent veu interior, la seva poesia va començar molts anys abans i, de fet, un dels seus trets més característics, la intimitat, que molts atribueixen a la malaltia que el fa estar en una cadira de rodes amb una im-

La malaltia el duria a la cadira de rodes. També a l'essència poètica

portant pèrdua de mobilitat, ja apareix en alguns dels seus primers llibres.

El 1953 va guanyar el premi l'Óssa Menor, que més tard seria el Carles Riba –poeta que era entre el jurat que el va premiar–, amb *Paraules al vent*. Des de llavors, la seva trajectòria ha deixat obres emblemàtiques com *El poble i La fàbrica* –la del 1959 i la del 1970–, fins arribar a convertir-se en un fenomen de vendes de la poesia catalana

contemporània amb *Estimada Marta*, que en les successives edicions de Llibres del Mall –la primera del 1978– va arribar als 40.000 exemplars i amb les següents, d'Edicions 62, n'ha venuts més de 50.000. *Estimada Marta*, un recull de poesia amorosa física i eròtica en molts poemes, era fins avui el *best seller* de poesia. Quan va sortir, per exemple, *Llibre de les solituds*, va vendre'n ràpidament 20.000 exemplars. La unió amb Lluís Llach –*Suite de Parlavà* va ser escrit a la casa del cantautor en aquesta població–, amb qui va col·laborar en nombroses ocasions, per no parlar del suport amical i que pertany a l'espai privat. A més de poesia, Miquel Martí i Pol té publicats llibres de narracions, memòries i la correspondència amb Joan Vinyoli.

També va destacar com a traductor del francès i l'italià, principalment, i és segurament dels poetes amb més discografia. Poemes seus han estat interpretats per Rafael Subirachs, Maria del Mar Bonet, Ramon Muntaner, Celdoni Fonoll i una llista interminable de joves.

Esperem que aquest recordatori us porti de nou a la seva poesia, que mai no ha deixat d'editar-se al nostre país. *

La societat en els poemes dels anys 50

JORDI BERENGUER I QUERALTÓ

Com si es fes extensiu el “coneix-te a tu mateix”, la màxima clàssica ressona en els versos de Martí i Pol des dels inicis de la seva poesia. El principi de la saviesa es repeteix constantment i el poeta s'hi posa com a exemple, i de la mirada a l'interior, del silenci i de la solitud en fa condicions sense les quals no es pot arribar al coneixement. I convida els lectors a buscar-lo amb ell. Al començament, Martí i Pol va passar molts anys creant la manera apropiada per poder construir els seus versos, els models els tenia, però calia exercitar-se i trobar el llenguatge adient per comunicar-se com a poeta.

Després dels anys de les provatures poètiques, ja el 1951, el poeta de Roda es qüestiona la divinitat, mantenint sempre el dubte que s'acostaria més a la negació de l'existència d'aquesta que no pas a la creença. La divinitat hi apareix només com un recurs estètic provinent de les literatures contemporànies, l'essència dels poemes martipolians –amb Déu o sense ell– recauen sempre en la humanitat. Els poemes s'interroguen sobre qui és l'home i quin el sentit de la seva existència i es planteja el futur de la no-existència, la por davant de la mort i el no-res, i l'angoixa existencial que comporta.

Paral·lelament, Martí i Pol reflexiona i pren consciència de l'alta missió que els ha estat conferida als poetes: mitjançant els versos podrien aconseguir que la humanitat arribés a plantejar-se quina és la seva condició i quina és la seva missió al món i, mentre els dubtes existencials es van diluint, la transcendència va abandonant la seva verticalitat per transformar-se en horitzontalitat; és a dir, la humanitat no cal que miri sempre al cel, ha de posar els ulls en els seus semblants que són els destinataris i transmissors de l'amor.

El 1956, quan la divinitat va acabant d'allunyar-se, l'estètica del poemes de Martí i Pol es distancia dels plantejaments existencialistes per acostar-se als realistes. No són preguntes directes les que formularà el poeta –ni als lectors ni a cap divinitat– sinó que mitjançant plasmacions de la vida quotidiana s'establirà la pregunta de si en realitat és aquest el món en què es vol viure. La poètica martipoliana, la seva estètica, canvia, però no varia l'essència del seu missatge. Les dicotomies de la veu i el gest; de la quietud i la inquietud ja no es repeteixen en aquests versos si no és en l'essència dels poemes, perquè Martí i Pol encara sap que la seva veu continua sent tan transcendent com en els anys anteriors.

Tota la poesia de Martí i Pol, de fet, es planteja com un llarg aprenentatge, com una constant reflexió de recerca d'un mateix, una introspecció de la qual qui se sent directament interpel·lat és la humanitat. *